

Anıtkabir Ziyaretimizin Hatırlattıkları, Çağrıştırdıkları...

Alp Can

Takvimler **9 Kasım 1953**'ü göstermektedir. **Prof. Dr. Kâmile Şevki Mutlu**¹'nin Ankara'daki evinin telefonu çalar. Arayan Ankara Valisi **Kemal Aygün**'dür. Aygün, "*Hocam 10 Kasım günü Ata'mızın naaşını Anıtkabir'e taşıyacağız. Bunun için bir komite kurduk. Naaşı geleneklere uygun olarak toprağa defnedeceğiz. Ancak bozulmadan korunduğunu belgelemek için muayene etmenizi rica ediyoruz.*" der. Prof. Mutlu, 40 derece ateşle yattığı için teklifi önce reddeder ve hastalığını gerekçe göstererek, bu görevi bir başka meslektaşının yapmasını rica eder. Ancak Vali Aygün ısrarcıdır, "*Ben sizi sarar, sarmalar götürürüm. Bu tarihi bir görev!*" der. Prof. Mutlu kabul eder ve 9 Kasım sabahı Etnografya Müzesi'ne gider. Başbakan **Adnan Menderes**, Meclis Başkanı **Refik Koraltan** ve eski Başkan **Abdülhalik Renda** oradadırlar. Mutlu, görevden affını istemekle ne kadar büyük hata ettiğini o zaman anlar. Gerçekten tarihi bir tanıklıktır bu...

Anıtkabir'in yapımı bitene değin, **ATATÜRK**'ün naaşının korunabilmesi için 'tahnit' denilen bir işlem uygulanmıştır. Gülhane Hastanesinden Patolojik Anatomi Profesörü **Dr. Lütfi Aksu** tarafından gerçekleştirilen bu işlem sırasında naaşa, şırıngayla özel bir formül enjekte edilmiş ve üzerine formüllerin yapıştırıldığı iki küçük ilaç şişesi, Ata'nın koltuk altlarına yerleştirilmiştir. Bu işlemden dolayı **ATATÜRK**'ün naaşı o günkü biçimiyle korunabilmiştir. Ancak İslam dini, ölünün defnini şart koştuğundan, geçici tahnitin bozulması gerekmektedir. **ATATÜRK**'ün Anıtkabir'e naklinden önce bu işlem için bir komite kurulmuş, Başbakan **Adnan Menderes**'in huzurunda tahnitin bozulması için **ATATÜRK**'ün tabutunun açılması kararlaştırılmıştır.

Tabutun açılma günü gelip de komite üyeleri toplanınca; Prof. Dr. Kâmile Mutlu "*Başlayın*" talimatını verir. Mermer lahit sökülür, sonra betonlar kırılır ve tabutu kaldıracak olan makaralar lahit salonunun tavanına yerleştirilir. Meclis Başkanı **Refik Koraltan**, Başbakan Adnan Menderes ve devletin üst düzey temsilcileri tabutun çevresinde toplanmış, soluklar tutulmuştur. Tabut salonun zeminine yerleştirildikten sonra Başbakan Menderes, "*Hanımefendi, buyurunuz*" diyerek **ATATÜRK**'ün kız kardeşi **Makbule Atadan**'ı tabutun yanına götürür. **ATATÜRK**'ün kız kardeşi başını tabuta dayar ve dakikalarca öyle kalır. Belki çok uzaklarda, Selanik'te kalan günleri anımsar, belki de ağabeyinin ruhuna dualar gönderir.

Tabutun vidaları sökülür. Tahta tabutun içinde madeni bir sanduka bulunmaktadır. Bu sandukada gaz birikmiş olma olasılığı düşünülerek, önce bir burgu ile delik açılır. Gaz ya da koku çıkmaz. Zira, sanduka talaş doludur. Koruma solüsyonuyla ıslatılmış tahta talaşları bunlar. Talaş, naaşın ayak yönüne doğru toplanır. Ağzı kapalı ve içi sıvı dolu bir şişe bulunur, talaş arasında. Bu, naaşı korumak için kullanılan solüsyondan bir örnektir, üzerinde terkiibi yazılıdır. **ATATÜRK**'ün naaşı beyaz kefene sarılmış, sonra kahverengi bir muşambayla kaplanmıştır. Sargıları açmaya başlarlar. Soluklar tutulmuştur... On beş yıl sonra ilk kez Ata'nın yüzünü göreceklerdir.

¹ **Kamile Şevki Mutlu**: Ankara Üniversitesi'nin kurucusu (19 Ekim 1945) ve ilk dersini veren, ardından 3 Aralık 1945 tarihinde, o zamanki adıyla, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Enstitüsü'nün kurucusu olan Türkiye'nin ilk kadın profesörü olma unvanına sahip değerli bilim insanı.

Halk arasında, “Naaş çürüyüp bozulmuş”, “Çıkan gazlar tabutu patlatmış”, “Nöbetçi er kokudan bayılmış” gibi, bir yığın söylenti dolaşmaktadır. Kefenin sargıları açılınca Prof. Dr. Kâmile Şevki Mutlu, orada bulunanların yardımıyla katafalka çıkar ve **ATATÜRK**’ün yüzüne bakar. **ATATÜRK**’ün derisi kahverengi bir hal almış; ama yüz hatları bozulmamıştır. Prof. Mutlu, gördüğü tabloyu şöyle anlatır;

*“Yüzünü örten ıslak pamuk kitlesi kaldırılınca, **ATATÜRK**’ün heykel gibi duran yüzü ile karşılaştım. Uzun sarı saçlarından ince bir tutam, sol göz kapağının üzerine düşmüştü. **ATATÜRK**, Dolmabahçe Sarayı’ndaki yatağında uyuyor gibiydi.”*

Prof. Mutlu, kenarda bekleyen komite üyelerini tabutun başına çağırır. Onlar da tek tek tabutun içine bakarlar. En başta Başbakan Adnan Menderes vardır. Koyu renk takım elbisesi içindeki Menderes de, yanındakilerin yardımıyla katafalka çıkar, ürkek bir biçimde aşağı, tabuta doğru bakar.

En sona **Abdülhalik Renda** kalmıştır. O da Ata’yla karşı karşıya gelir gelmez, tabutun yanına yığılıvermiştir. Salondaki herkes **ATATÜRK**’ü tek tek gördükten sonra naaş, tekrar solüsyonla ıslatılır. Ata’nın başı pamuklarla örtülür ve vücudu beyaz kefenle sarılır. Bu sırada bir komiser, orada görevli adli tıp doçenti **Doç. Dr. Cahit Özen**’in yanına yaklaşır avucunda taşıdığı bir kağıdı gösterir ve şöyle der;

*“Bu kağıdı **ATATÜRK**’ün hemşiresi **Makbule Hanım** gönderdi. Kefenin içine, **ATATÜRK**’ün göğsü üstüne konmasını istiyor.”*

Doç. Dr. Özen kağıda bir göz atar. Eski Türkçe bir şeyler yazılıdır kağıtta.

*“Böyle bir kağıdı **ATATÜRK** kabul etmez. Bize kızar, darılır”* der. Komiser kağıdı katlayıp, cebine koyar ve uzaklaşır. Tüm işlemler bittikten sonra, salonda bulunanlar naaşın iki yanından geçip hep bir ağızdan besmele çekerler ve naaşı yeni tabuta yerleştirirler. Bu tabut da, 15 yıl boyunca içinde yattığı gül ağacından yapılmış tabutun içine konur. Üzeri bayrakla örtüldükten sonra, kapağı kapatılır.

Ve 10 Kasım 1953 sabahı, **ATATÜRK**’ün naaşı 12 askerin omuzları üzerinde, 15 yıl önce onu Dolmabahçe’den Ankara’ya getiren top arabasına yerleştirilip, 136 asteğmenin çektiği bu arabayla, matem marşı eşliğinde, son durağı olacak Anıtkabir’e taşınır. Ülkemizdeki tüm din cemaatlerinin temsilcileri de kortejde yerlerini almıştır. Ermeni, Yahudi, Katolik ve Rum temsilcilerle, dönemin Diyanet İşleri Başkanı birlikte yürürler. Radyodan yayımlanan o görkemli tören, en az 15 yıl önceki denli hüzünlü geçmekte, başkent cadde ve sokakları, insan yığınlarıyla dolup taşmaktadır. **ATATÜRK**, sonsuza değin kalacağı Anıtkabir’e taşınmaktadır...

Takvimler **3 Ekim 2015**’i göstermektedir. Yani aradan yaklaşık 62 yıl geçmiştir. Geçen bu 62 boyunca milyonlarca Türk çocuğu ve dünya insanı Ata’ya saygısını ve sevgisini sunmak üzere ebedi istirahatgâhı olan Anıtkabir’i defalarca ziyaret etmiş, ona olan özlemi karşısında gözleri dolmuş ve derin minnet duygularıyla Anıtkabir’den ayrılmıştır.

Prof. Dr. Kamile Şevki Mutlu’nun bundan tam 70 yıl önce kurduğu Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesindeki Histoloji ve Embriyoloji Enstitüsü, bugün gelinen noktada

sayıları 100'ü bulan anabilim dallarımızın kökenini oluşturmuştur. Bu bilinçle derneğimizin 25. Kuruluş Yılı'nda Ata'nın huzurunda olmak, biz histolog ve embriyologlar olarak ayrı bir anlam taşımaktaydı.

13. Dönem Yönetim Kurulu'nun organizasyonu ve daveti üzerine güneşli bir sonbahar öğleninde hazır bulduğumuz Ata'ya Saygı Töreni'nde Ata'mızın "*görseydi gurur duyardı*" diyeceği bir avuç bilim insanı O'na olan saygısını sundu. Kamile Hoca'mızın son yolculuğa uğurladığı Ata'mıza öğrencileri 62 yıl sonra yine ilk günkü kadar bağlı olduğunu gösterdi. Dernek başkanımız, **Prof. Dr. Petek Korkusuz**'un Şeref Defterini yazarken ve imzalarken hissettiği duygular hepimiz tarafından derinden paylaşıldı. "*Ülkemiz içinde uygar düşüncelerin, çağdaş ilerlemelerin bir an yitirmeksizin yayılması ve gelişmesi için çalışmayı bir namus borcu bildik*" diye yazdı deftere. Daha sonra bir söz verdi "*Vizyonunuz, kararlılığınız ve cesaretinizle açtığınız akıl ve bilim yolunda, çağdaş uygarlık hedefine ulaşmak için hiç durmadan yürüyeceğiz*" dedi Prof. Korkusuz. Bunu öyle içten ve korkusuzca dile getirdi ki, kendisi ve yönetim kurulu üyelerimizden **Prof. Çiler Çelik Özenci** çocuklarının adını "**Ata**" koymuştu bile yıllar önce.